

ריבוןה של תורה

כתובת המערכת: מודיעין עילית, חסילת יוסף 3/10. טל' 08-9744220 © דוא"ל לתגובות ורשימת תפוצה: rg5740@gmail.com

אמונת אומן

ואכן **בדעת זקנים מבעלי התוספות** לא פירשו כרש"י, אלא להיפך, שיש בפסוק רמז לכך שחיייה של שרה נחלקו לשנים. כי תשעים שנה היתה בלא בנים, ולא היו חייה חיים. ורק שלושים ושבע שנותיה האחרונות שבהם זכתה לחבוק ולגדל בן, היו חיים של שמחה ונחת. ודבר זה נרמז בפסוק **"ויהיו ימי חיי שרה"**, כי ויהיו בגימטריא לז', לרמז כי אלה היו עיקר שנות חייה. [וראה באוה"ח הקד' שפירש שבפסוק זה רמזים כל ענייני הצער שהיו לשרה במשך ימי חייה].

ברם, דעת רש"י איננה כן, אלא אדרבה, **'שני חיי שרה - כולם שוין לטובה'**. וכפי שביאר הגר"י **אייבשיץ בספר אהבת יהונתן**, שרש"י נתכוון לשלול את הפירוש הנ"ל, כי אע"פ שלשרה לא היו בנים במשך תשע עשורים, מ"מ היו כל חייה חיים של טובה ושמחה. וא"כ יש להתבונן מהו סוד כוחה של שרה, שחרף כל גלי היסורין לא באה לידי צער ויגון, והיתה שרויה בשמחה עד שזכתה תדיר להשראת השכינה.

מי שלבו נשבר בקרבו ושרוי בעצב אינו ראוי להשראת השכינה מחמת חסרון אמונתו

ופתרון לפשר הענין מצינו בתשובת **הכתב סופר** (או"ח סי' כו), בהקדם מה שהקשה, כי הנה לכאורה מדוע באמת לא תשרה השכינה על מי שלבו נשבר בקרבו ושרוי בצער ויגון, והלא ה' ישכון את דכא ושפל רוח. אלא, שמי שמאמין באלוקים באמונת אומן, ויודע כי הכל מהשי"ת, ומאיתו לא תצא הרעות, לעולם לא יכאב לבו ולא תתבלבל מחשבתו, ולא יבוא לידי צער ועצב. והדבר אמור בכל נסיון באשר הוא, חולי, עוני, בנים, זיווג, שלום בית, וכן בשאר נסיונות החיים. כי בכל דבר וענין אם יאמין האדם בכל ליבו כי אין זה אלא נסיון מהשי"ת, והכל-הכל לטובה, לעולם לא יפול לידי צער ויגון, ותמיד יהא שרוי בשמחה וטוב לב. כי על מה ידוה ליבו אם הכל לטובתו ולתועלתו.

ומי שבכל זאת נופל לידי צער ויגון, ודואג ומצטער, הרי שהדבר מעיד על חסרון באמונתו ובבטחונו בהשי"ת, ולכן אין הוא ראוי להשראת השכינה, כי חסרון באמונה הוא חסרון בשלמות הרוחנית. ובדרך זו פירש **הכתב סופר** (בראשית לט, ב) את הפסוק **"ויהי ה' את יוסף, ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי"**. כי יוסף הצדיק זכה להשראת השכינה על אף הצרות שאליהן נקלע, בהיותו מורחק מאביו בתוככי מצרים ללא רע ומכר. וזאת כיון שלמרות הצרות לא בא לידי עצב, כי האמין שהכל מכוון מאת ה' להטיבו באחריתו, ומחשבה זו גרמה לו לשמחה בכל עת, ולכך היה ראוי להשראת השכינה.

אברהם יצא חוץ לסירה ואני בתוך הסירה

ומעתה יתבאר כי סוד כוחה של שרה אימנו, היא האמונה הבהירה והידיעה כי הכל לטובה מאת השי"ת. ובכל נסיון שאירע לה, ראתה רק את הטוב שהשי"ת מיעד לה בנסיון זה, ולכך מעולם לא באה לידי עצבות וצער חרף הנסיונות הגדולים שעברה. ומשום כך היתה ראויה תמיד להשראת השכינה שאינה שורה אלא מתוך שמחה, כי תמיד היתה שמחה בחלקה ובמצבה.

וזהו עומק הענין ב"שני חיי שרה - שכולם שוים לטובה", כי שרה אימנו ידעה שהכל לטובה, בבחינת 'גם זו לטובה', והאמינה בהשי"ת באמונת אומן, בכל רגע ורגע. ומבעד למסך יסוריה ראתה אך ורק את ה' המסוככת עליה ומבקשת להטיב לה ולזכותה.

כלל הוא שיאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה' (ע"פ שבת ל, פסחים ק"ו), וכפי שנאמר אצל אלישע הנביא (מלכים ב פי"ג, פס' טו) **"ועתה קחו לי מנגן, והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'"**. וכן הוא **בהלכות יסודי התורה לרמב"ם** (פי"ז ה"ד), **'כל הנביאים אין מתנבאים בכל עת שירצו, אלא מכוונים דעתם ויושבים שמחים וטובי לב ומתבודדים'**. שאין הנבואה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות אלא מתוך שמחה. **לפיכך בני הנביאים לפניהם נבל ותוף וחליל וכינור, והם מבקשים הנבואה'**. ובטעם הדבר ביאר **המאירי** (שבת, שם), **'שאין השכינה שורה מתוך עצבות, שהעצבון מטמטם את הלב וסותם את שבילי ההכנה'**.

ולאור זאת מה רבה היא הפליאה בענינה של שרה אימנו. כי הנה ידועים דברי חז"ל (ב"ר סי', טו), שכל ימי חייה של שרה, היה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האהל. והיינו משום השראת השכינה באהל שרה, וכדברי **המהר"ל בגור אריה** (פכ"ד, פס' טז) **'לכך היה הענן של השכינה על האוהל, שזהו יחוד שמו עליו, כי ענן הכבוד הוא שכנית הכבוד יתברך'**. וכן מבואר בדברי **הזוה"ק** (ח"א פ"א) שהביא בספר **'אגרא דכלה'**, שהקשו שם כיצד ירד אבינו עם שרה מצרימה על אף הסכנה הגדולה שבדבר. ותיירצו שאברהם אבינו ראה שהשכינה לא זזה משרה, והיה בטוח שיעשה לה נס.

וכן ידוע ששרה אימנו היתה נביאה (מגילה יד), והיתה גדולה בנבואה אף מאברהם אבינו (ע"פ שמ"ר א, א). וזכתה לרוח הקודש, עד שנקרא שמה **'יסכה'** על שהיתה סוכה ברוח הקודש (מגילה, שם). [וראה **בשפת אמת** (מגילה, שם) שאף שכל האימהות היו נביאות (ב"ר סי', ב), מ"מ מנו חז"ל במסכת מגילה רק את שרה בין שבע הנביאות שהיו בישראל, משום ששאר האימהות זכו לנבואתן רק לאחר שנישאו לאבות, אך שרה היתה סוכה ברוח הקודש ומתנבאת אף לפני שנישאה לאברהם].

ודבר זה מבהיל על הרעיון, כי כיצד תיתכן אצל שרה אימנו דביקות כה גדולה ותמידית בשכינה, והלא דברי ימי חייה ידועים לכל, ורוב רובם מלאים סיבות לצער ויגון. אם באשר לא זכתה לבנים במשך תשעים שנים תמימות [ידועים דבריה של רחל אימנו ליעקב (בראשית ל, א) "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי"']. ובפרט בהכניסה צרתה לביתה, בדמותה של הגר שהקלה בכבוד גבירתה. ועוד באשר נלקחה מעם בעלה פעמיים, אצל פרעה ואבימלך. וכן נסיונות של רעב וגלות.

ותמהיל של כל כך הרבה יסורים וצער וסבל, הוא ה'מתכוון' המושלם לחיים של עצב ויגון, שאינם מאפשרים לאדם להידבק בשכינה, ולזכות לרוח הקודש ולנבואה, שהרי אין השכינה שורה אלא מתוך לב טוב ושמחה, ולא מתוך עצב ה'מטמטם את הלב וסותם את שבילי ההכנה' להשראת השכינה. וא"כ כיצד זכתה שרה להשראת שכינה תמידית ולהיות סוכה ברוח הקודש.

מהו סוד כוחה של שרה, שחרף כל גלי היסורין

לא באה לידי יגון, והיו ימי חייה שוים לטובה

והאמת היא שקושיה זו מתבקשת אף בדברי הכתוב בתחילת פרשתנו, **"ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, שני חיי שרה"**, ופירש **רש"י**, **'שני חיי שרה - כולם שוין לטובה'**. ודבר זה טעון ביאור רב, כי היתכן שכל ימיה של שרה אימנו היו שוים לטובה, והלא גלים גלים של צער היו אמורים לאפוף אותה מחמת נסיונות חייה. ודבר זה אומר דרשני.

וכן מצינו במדרש (ב"ר מא, ב), 'כל אותו הלילה שלקחה פרעה, היתה שרה שטוחה על פניה ואומרת, ריבון העולמים, אברהם יצא בהבטחה, ואני יצאתי באמונה, אברהם יצא חוץ לסירה, ואני בתוך הסירה. אמר לה הקב"ה כל מה שאני עושה בשבילך אני עושה'.
 ופירש המהרז"ו, שאברהם הובטח ב"ואגדלה שמך", ולשרה לא הבטיח, אלא שהאמינה ובטחה בנבואת אברהם. ואם היה אברהם גם כן בתוך אותה צרה, היתה שרה בוטחת וסומכת על ההבטחה שקיבל אברהם, אך עתה שאברהם מחוץ לצרה, חששה שרה מה יעלה בגורלה. והשיבה הקב"ה, שלא בעבור הבטחה אני עושה, אלא תפילה אני שומע, וגדול שכר המאמין משכר המובטח, ויתקדש שם שמים על ידך. ומוכח ששרה אימנו ניצולה בזכות אמונתה התמימה בהשי"ת.

רבקה המשיכה בעוז אמונתה של שרה אימנו

ובסוף הפרשה (כד, טו) נאמר 'ויביאה יצחק האהלה שרה אמו, ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאבה, וינחם יצחק אחרי אמו'. ופירש רש"י, 'ויביאה האהלה ונעשית דוגמת שרה אמו, כלומר והרי היא שרה אמו, שכל זמן שאברהם קיימת היה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האהל, ומשמתה פסקו, וכשבת רבקה חזרו'.

והפודס יוסף (בראשית כד, טו) ביאר ענין זה כדברינו לעיל, כי כידוע 'איזהו עשיר השמח בחלקו', ובדרך זה בחרה שרה, ששמחה בגורלה בכל מצב. וזהו שאמרו שכל זמן שאברהם קיימת נר של שמחה דולק תמיד, הן בעת בהכרזה היתה מצויה בעיסה, והן בעת שענני המיצר היו במשכנה, תמיד היתה בשמחה. וכשראה יצחק שגם רבקה עומדת במדרגה הזאת, אזי 'ויאבה'.

ושומה לכל אדם באשר הוא, להשריש בליבו את מורשת האמונה של שרה אימנו, ולראות בכל נסיון וקושי את הטוב, מתוך ידיעה ובטחון כי כל אשר ה' עושה הרי הוא לטובה. והמרגיל עצמו בזה זוכה לבחינת 'כולם שוים לטובה', וחיינו מלאי קירבת השי"ת ואהבתו.

הנצי"ב - שרה היתה באמונתה בבטחון חזק

ונעלה בהשי"ת, ולכן לא נתעצבה בכל ימי חייה

וביאור נפלא בדרך זו מצינו בהעמק דבר לנצי"ב. כי הנה למושג 'חיים' יש בלשון הקודש שתי משמעויות: א. חיים ולא מות. ב. חיים של שמחה ועליזות ולא עצבון. והנה, שרה אימנו היתה גדולה מאברהם בנבואה, וביאר הנצי"ב כי הטעם לכך הוא מפני שאברהם היה מתעסק עם ההמון לקרובם לעבודת ה', אך שרה היתה מתבודדת באהלה, ובוה נקל יותר לזכות להשראת השכינה. ועוד, 'שאיין רוח הקודש שורה אלא מתוך שמחה. ושרה היתה באמונתה בבטחון חזק בהשי"ת, ועל כן לא נתעצבה בכל ימי חייה, והיתה שקועה ברוה"ק'.
 ונמצא ששרה זכתה לשתי המשמעויות של 'חיים', גם אריכות ימים, וגם ימים של שמחה ועליזות מתוקף אמונתה בהשי"ת. וזהו שאמר הכתוב 'שני חייה שרה', כי כביכול היו שנותיה כפולים, כי לא זו בלבד שזכתה לעצם חיים, אלא שהיתה 'חיה' במובן של השמחה והעליזות שבחיים.

וכענין ביאר הרש"י הירש, 'חיי שרה- שרה חיה את כל חייה, וכל מאה ועשרים ושבע שנות חייה היו 'חיים' חיי חיוניות ושמחה, חיים טובים ובעלי משמעות, ולא היה בהם אף רגע שמוטב היה בעיניה שלא לחיות אותו'.

שרה הפקידה אצלי מצוות ומעשים טובים,

ועמלק הפקיד חבילות של קוצים

והנה דרשו חז"ל (ב"ר נג, ה) 'אמר רבי אדא, אמר הקב"ה, בעל פקדונות אני. עמלק הפקיד אצלי חבילות של קוצים, והחזיר לו הקב"ה

לשמינת שיעורי הרב ראובן גולן ב'קול השוין' חיינו

03-6171001. לשידור החי יש להקיש כוכבית.

לשיעורים מוקלטים יש להקיש ברצף 1-2-48-1.

לשיעור ב'אור החיים' הקד' על הפרשה

הקישו 1-1-2-48-3.

תושבי העיר רחובות מזומנים להשתתף בכל ליל שבת בשעה 8:30 במסיבת "עונג שבת" במתנ"ס ברח' מרגולין 18. יחד נענג את השבת בדברי תורה בפרשה בהלכה ובאגדה, ובשירות ותשבחות להשי"ת. בהשתתפות מיטב הרבנים והמרצים.

המעוניינים לזכות

את הרבים
ולתפיץ את

העלון בסביבתם

יצרו קשר בטל'

08-9452903

העלון מוקדש לע"ג

חנה בת מרים ע"ה יצחק כפיר
 גאולה בת רחל ע"ה מעברי
 שמחה בת חנוכה ע"ה עזרי
 יהודית דבורה בת סילביה ע"ה שמח
 פנינה נעמי בת לעיישה ע"ה אוחנה
 משיח בת שושנה רוזה ז"ל גיא
 חנה בת סאלם ע"ה גיראפי
 רחמים בן יעקב ז"ל אמנו
 ורדה בת סאלם ע"ה אברהם
 אביעד בן יפה ז"ל שלום
 תנצב"ה

העלון מוקדש לע"ג

אברהם בן גורג'יה ז"ל סלה
 נעימה בת שרה ע"ה משה
 אליהו בן זוהרה ז"ל אטיאס
 ורדה בת יוסף ע"ה גהלי
 יהודה בן יצחק ז"ל שמעוני
 איטה בת אידס ע"ה גולד
 גרש בן משה ואידס ז"ל נריאן
 שלמה בן חיים סלימאן ז"ל קרוה
 ויקטוריה בת ברטה ע"ה מזין
 תנצב"ה

העלון מוקדש לע"ג

ר' בנימין בן משה ז"ל קומה
 סרח שרה בת רחמה ע"ה קומה
 רחל בת סאלחה ע"ה מעברי
 נאז'ה מזל בת תאג'ה ע"ה סלמי
 אליהו בן זוהרה ז"ל אטיאס
 יצחק בן לונה ז"ל טובול
 רבקה בת מרים ע"ה משמור
 נעמה בת שמעון ע"ה רידי
 ורדה בת יוסף ע"ה גהלי
 גבריאל בן חוה ז"ל ללוש
 תנצב"ה

קורא נכבד! עלון זה יו"ל כחלק מפעילויות מוסדות 'דרכי תורה' רחובות. בנוסף לכך קיימים: כוללים לאברכים מצויינים. בימ"ד להוראה ולרבנות. כולל ערב. כולל בין הזמנים. כולל יום שישי. כולל פנסיונרים. קרן 'פותח את ידך' - סיוע למשפחות נערכות. וכן הנעחה לע"ג הנפטרים. אם ברצונך להיות שותף למפעל אדיר של תורה וחסד במשך כל ימות השנה, צור קשר עם הנחלת המוסדות, והבא ברכה אל ביתך!